

[illegible]

AYPION: 'H ouygea.

προσταφισθῇ τὸν νοσφίχθοντα

[illegible]

Η εἰδησις τῆς δολοφονίας τοῦ Ρογήρου καὶ τῆς σφαγῆς τῆς ἀκολουθίας του ἀνίστάσκει τὸ στρατόπεδον τῆς Καλλιπόλεως. Τὸ συμβούλιον τῆς Καταλανικῆς Ἑταιρείας συνήλθεν ἐκτάκτως καὶ ἐν μέσῳ τῶν κατηγορηστικῶν Καταλανῶν ἐλμέσανεν ἀποφάσεις περὶ τιμωρίας τῶν ἐνόχων καὶ ἐκδικήσεως τοῦ αἱματός τοῦ σφαγιασθέντος ἀρχηγοῦ καὶ τῶν ὁμοεθνῶν των. Ἡ ἑξῆς ἐφθάσεν εἰς τὸ κατακόρυφον, ὅταν ἐγνώσθη, ὅτι ἡ ἀγρία δολοφονία τοῦ Ρογήρου ἐχρησίμευσεν ὡς σύνθημα διὰ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἵνα προβοῦν καὶ ἐκεῖ εἰς σφαγὰς Ἰσπανῶν. Ἡ κατάσταση ἐξτραχύνεται ραγδαίως. Ὁ Μιχαὴλ Θ', θύσας εἰς ἐπαρρηγόνην τὸ σχέδιόν του περὶ ἐκδίωξης τῶν Ἰσπανῶν, τοῦ ὁποῖου τὴν ἀρχὴν ἀποτελεῖ ὁ φόνος τοῦ Ρογήρου, δὲν εἶχε τὴν τάλην νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐκδίωξιν του προδαιτῶν εἰς ἀμείνον ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Καταλανῶν, οἱ ὅποιοι εἶχον θορυβηθῇ ἐκ τῶν πρώτων εἰδησιῶν περὶ τῆς ὧως προσδοκῆτου παρρησιᾶς τῶν Βυζαντινῶν. Οὐδενὶ δικαιολογία, οὐδενὶ ἱκανοποίησις ἔδοθη εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν ἐξασπικὴν ἀπιστίαν καὶ τὰ αἱματηρά ἐπακόλουθα τῆς. Ὁ Αὐτοκράτωρ τοὺς εἶχε καὶ πάλιν ἐξαπατήσει. Ἡ πολιτικὴ αὐτῆς διηγεῖρε τὴν ὀργὴν καὶ τὸ μῖσος των, τὸ ὁποῖον κατόπιν θὰ ἐξέδηλοῦτο ἐπὶ τῶν ἀθῶων κατοικῶν τῶν περὶ τοῦ στρατοπέδου τῶν πόλειων, τὰς ὁποίας θὰ ἀνέσκαπτον ἐκ θεμελίων. Οὕτως, οἱ φίλοι καὶ σύμμαχοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίζετο ἡ Αὐτοκρατορία διὰ νὰ ἀποκρούσῃ τοὺς πολυαριθμοὺς ἐξωτερικοὺς τῆς ἐχθροὺς, μετεβάλλοντο εἰς φοβερὸν ἐχθρὸν ὠχυρωμένον ἐντὸς τῆς ἰδίας χώρας καὶ διαθέτοντα ἀκαταμάχητον κατὰ ἑαυτὸν καὶ κατὰ θάλασσαν δόναμιν.

Οἱ Καταλανοὶ καὶ εἰς τὴν τριταίαν αὐτὴν στιγμὴν τῆς ἱστορίας των δὲν ἐλπομένησαν, ὅτι ἦσαν ἱεπτόται. Εἰς νέαν συνέλευσιν τῆς Ἑταιρείας ἀπεφασίσθη, ὅπως κατόπιν τῆς ἐπισήμου παρρησιᾶς τοῦ Αὐτοκράτορος, κηρύχθῃ ἐναντίον του, ὁ πόλεμος, συμφώνως πρὸς τὰ ἱσχυρότατα ἱσποτικά ἱθίμα. Πρὸς τοῦτο, «ἐν τῇ ἱσποτικῇ αὐτῶν μεγαλοφροσύνῃ», ὅπως λέγει ὁ Χέρταβερν, συνεκρότησαν πρὸςδεῖαν ἐξ 27 ἱσποτῶν, εἰς τὴν ὁποίαν παρεδόθη τὸ ἔγγραφον τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου, ἵνα τὸ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον Β'. Ἡ πρὸςδεῖα κατάρθωσε, παρὰ τοὺς κινδύνους ποὺ διέτρεφε καθ' ὁδόν, νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς ζώνης τοῦ Παλατίου καὶ νὰ ζητήσῃ ἀφαιρέσιν παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἀλλ' ἀντὶ τούτου ἰδέχθησαν τοὺς κήρυκας τοῦ πολέμου ὁ δαύλος τῆς Βενετίας, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γένουας καὶ οἱ σύμβουλοι τῆς Ἀγκῶνος καὶ τῆς Πίζας. Ἡ βυζαντινὴ Αὐλὴ ἔκρινε, φαίνεται, διπλωματικώτερον νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐχθρῶν τῆς τοὺς ἀρχηγούς των νέων συμμάχων τῆς, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἐστηρίζετο. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πρεσβείας ἀνέγνωσεν ἐνώπιον τῶν ἀνωτέρω τὴν διακήρυξιν τοῦ πολέμου, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Μονκάδα, ἤρχιζε διὰ τῶν ἑξῆς:

«Οἱ Καταλανοὶ καὶ οἱ Ἀραγωνῆαι τῆς Καλλιπόλεως, πληροφορηθέντες, ὅτι, κατὰ διαταγὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀνδρόνικου καὶ τοῦ υἱοῦ του Μιχαήλ, εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ ἀλλαγῇ τῆς Αὐτοκρατορίας, κατέσφαξαν ἀπανθρώπως ἐκείνους ἐκ τῶν ὁμοεθνῶν των, πρέσβεις καὶ στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἔζον ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ κυριάρχου, οἱ προειρημένοι Καταλανοὶ καὶ Ἀραγωνῆαι δηλοῦσιν, ὅτι εἶνε ἀποφασισμένοι νὰ ἀποθάνωσι διὰ νὰ λάβουν ἱκανοποίησιν διὰ τὴν προσβολὴν ταύτην. Οὐχ ἦσαν, ὁμῶς, ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸν λόγον των καὶ πρὸς τὴν ὁμωθεῖσαν πίστιν, ἐπιθυροῦν, πρὶν ἀρχίσουν τὸν πόλεμον, ὅπως διαπιστωθῇ κατὰ τρόπον αὐθεντικὸν καὶ ἐπίσημον, ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης καταγγέλλουν πάσας τὰς συνθήκας καὶ τὴν μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος συμμαχίαν, καὶ ὅτι οὕτως οἱ σχετικοὶ πρὸς τὰς συμφάσεις ταύτας τίτλοι καὶ ἔγγραφα καθίστανται ἀκυροὶ καὶ ἀνευ αποτελέσματος...» κ.λ.π.

αὐτοῦ. Πιθανὸν ὅ Ἀνδρόνικος νὰ διετέλει ἐν καλῇ πίστει. Ἀλλ' ἦτο, ὅπως πάντοτε, δέσμιος εἰς χεῖρας τῶν αὐλικῶν καὶ τοῦ Μιχαήλ, οἱ ὅποιοι καὶ εἶχον καταστράψαι τὸ σχέδιον τῆς ρήξεως πρὸς τοὺς Καταλανοὺς. Ἡ αὐτοκρατορικὴ ἐξουσία εἶχε ἐκφύγει πρὸς πάλ-
λοῦ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀνδρόνικου. Τὰ κατόπιν γεγονότα, τὰ ὁποῖα θὰ παρουσιάσουν τὴν παρασπονδίαν τῆς βυζαντινῆς Αὐλῆς φθάνουσιν μέχρι θηριωδίας, δι-
καιώνουν τοὺς Καταλανοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐθεώρουν τὸ ἐπίσημον βυζαντινὸν Κράτος ὡς ὑπεύθυνον διὰ τὰ συμβαίνοντα.

Οἱ 27 Ἰσπανοὶ κήρυκες τοῦ πολέμου ἀνεχώρησαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως συνοδευόμενοι ἀπὸ φρουρὰν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Αὐτοκράτωρ πρὸς ἀσφάλειάν των. Ὅταν ὁμῶς ἐφθασαν εἰς Ραιδεστόν συνελήφθησαν καὶ οἱ 27 καὶ ἀπετραμερίσθησαν ἐν δηροσίῳ κρουργείῳ καὶ ἀπηνγχνίσθησαν κατὰ τὸ τέταρτον μέρος τῶν διαμελισθέντων σωμάτων (Χέρταβερν). Ἐπικολούθησε γυνικωτέρα σφαγὴ τῶν Ἰσπανῶν. Ὁ

ὄχλος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καταλλήλως ὑποκινούμενος ὑπὸ τῆς Αὐλῆς, προῖβη εἰς ἀγρίας ἐκδηλώσεως μίσους. Ὅλοι οἱ ἐν τῇ πρωτεύουσιν τοῦ κράτους Ἰσπανοὶ ἐφονεύθησαν ὡς κύκτες ἐν μέσῳ ὁδοῦ, μετὰ δὲ αὐτῶν ἐκρουργήθη καὶ ὁ ναύαρχος Φερνάνδ' Ἀβνές. Μετὰ τὰ γεγονότα ταῦτα ἀνεβάρησε καὶ ὁ Μιχαήλ, ὁ ὁποῖος ληρομένης τὸν ἐκ τῆς εἰσβολῆς τῶν Βουλγάρων κίνδυνον, ἐγκατέλειπε τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐφθασε μὲ τὸ ἱππικόν του ἐξωθὶ τῆς Καλλιπόλεως διὰ νὰ πολιορκήσῃ τὸ στρατόπεδον τῶν Καταλανῶν. Τότε οὗτοι ἀντιλήφθησαν τὴν νέαν παγίδα εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον πέσει καὶ τὴν ἐλαττωμένην πάσας εὐθύτητος καὶ παντὸς ἱσποτισμοῦ ἐκ μέρους τῶν Βυζαντινῶν. Καὶ ἀπεφάσισαν νὰ δράσθουν ἀναλόγως.

Τὸ ἱππικόν τοῦ Μιχαήλ τὸ ἀπεκρίναν μετὰ πάσης εὐκολίας. Οἱ ἄνδρες τοῦ ἰδίου οἴκου δολοφονοῦντες διὰ τῶν χειρῶν ἀόπλους φιλοπονημένους δὲν ἤμποροῦν νὰ διακριθῶν ἐπὶ γενναϊότητι. Εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῆς Καταλανικῆς Ἑταιρείας, ἡ ὁποία εἶχε τότε, ἐκτὸς τῶν συμβούλων, καὶ νοτάριον, γραμματεῖα, γραφεῖς, δικαστὰς, συνηγόρους καὶ συνδίκους, διέθετε δηλαδὴ πλήρη ὀργάνωσιν καὶ ἐλεειτοῦργιαν κατὰ τρόπον ὑποδειγματικόν, διεπομένη ἀπὸ τὸν κώδικα τῶν ἠθῶν τῆς Βαρκελώνης, ἐξέλεγε ἀρχηγὸς αὐτῆς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ρογήρου ντὲ θλόρ, ὁ μετὰ δὲ των ἀρχηγῶν ἀριστος Βερνγγάριος Δεντίνζα, εἰς τὸν ὁποῖον, ὅπως εἶδαμεν, ὁ Ρογήρος εἶχε ἀπονείμει τὸ ὄχιωμα τοῦ Μαγάλου Δουκὸς.

Ὁ Δεντίνζα προσέλαβε, κατ' ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας, τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐλεῖν Θεοῦ, Μέγας Δούξ τῆς Ρουμανίας, αὐθέντης τῆς Ἀνατολίας καὶ τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους». Ὑπὸ τὸν Δεντίνζα καὶ μὲ ἀναπεπταμένους τὰς τρεῖς σημαίας τῆς τοῦ Βασιλεῖος τῆς Σικελίας, τοῦ Βασιλεῖος τῆς Ἀραγωνίας καὶ τὴν φέρουσας τὸν Ἅγιον Γεώργιον ἰδίαν σημαίαν ἡ Καταλανικὴ Ἑταιρεία ἐρρήφθη μετ' ἀκαθάρτου ὁρμῆς εἰς τοὺς νέους ἀγῶνας τῆς πολεμοῦσα πλέον μετὰ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, ἐναντίον τοῦ ἐπίστροφου λαοῦ τῶν Βυζαντινῶν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ, πληροφορηθεὶς τὴν προέλασιν τῶν Καταλανῶν καὶ αἰσθανόμενος τὴν ἀπειλὴν ἐγγύς εἰς τὸ Παλάτιόν του, ἔσπευδε νὰ λάβῃ σπασμωδικὰ τινὰ μέτρα. Καὶ πάλιν εἰς τὸν ἀναφανέντα νέον ἐχθρὸν δὲν θὰ ἀντεπεξήρχετο δι' ἰδίων δυνάμεων — ἀφοῦ τοιαύτας δὲν διέθετε πλέον — ἀλλὰ διὰ ξένων. Ἀπὸ ἔτους εἶχε ἀναγκασθῇ νὰ προβῇ εἰς σημαντικωτάτας παραχωρήσεις πρὸς τοὺς Γενουηνοὺς, οἱ ὅποιοι εἶχον συγκεντρώσει πλέον εἰς χεῖρας των ὅλον τὸ ἐμπόριον. Ἡ μέχρι πρό τιнос ἀμφισβητούμενη καὶ ἀπλῶς ἀνεκτὴ γενομένη ἐγκατάστασις των εἰς Γαλατᾶν ἐπεκυρώθη καὶ ἐνομιμοποιήθη. Ἐπὶ πλέον, οἱ Γενουήνσιοι ἔλαβον διὰ χρυσοβούλλου προνόμιον ἐμπορίας, τὸ ὁποῖον ἐξησφάλισεν εἰς αὐτοὺς τὴν οἰκονομικὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τῆς Προποντίδος.

Εἰς τοὺς Γενουηνοὺς, λοιπὸν, ἀπηυθύνθη ὁ Ἀνδρόνικος καὶ διὰ νέων ὑποσχέσεων καὶ παραχωρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐνίσχυσαν ἀκόμη περισσότερον τὸ ἐν Γαλατῇ «Ἐμπορεῖον» των, ἔπεισε τούτους νὰ ἀναλάβουν τὸν ἐναντίον τῶν Καταλανῶν ἀγῶνα. Ὑπῆρχον, ἄλλως τε,

ὅπως εἶδομεν, καὶ ἰδιαίτεροι λόγοι ἀνταγωνισμοῦ καὶ ἐχθρας μεταξὺ Γενουηνσίων καὶ Καταλανῶν. Πράγματι, ὁ στόλος τῆς Γένουας ἐπλευσε πρὸς συνάντησιν τοῦ στόλου τῶν Καταλανῶν. Ἡ σύγκρουσις των ὑπῆρξε τρομερά: Ἐμπειροπόλεμοι ἀμφότεροι καὶ ναυτικοὶ ἐπιδέξιοι διεξήγαγον μίαν ἀπὸ τὰς πεισματωδεστέρας καὶ καταστρεπτικωτέρας δι' ἀμφοτέρους ναυμαχίας. Ἀλλ' εἰς τὸ τέλος ἡ νίκη ἐκλινε μὲ τὸ μέρος τῶν Γενουηνσίων, οἱ ὅποιοι κατῴρθωσαν νὰ βυθίσουν τὴν ναυαρχίδα τῶν Καταλανῶν καὶ νὰ συλλάβουν τὸν ἀρχηγόν των Δεντένζα αἰχμάλωτον, τὸν ὁποῖον καὶ ὠδήγησαν κατόπιν εἰς Γένουαν, ὡς πολῦτιμον λάφυρον, διὰ τὴν ἐξαγορὰν τοῦ ὁποίου ἔδει νὰ καταβληθοῦν μεγάλα ποσὰ ἐκ τοῦ θησαυροῦ τῆς Καταλανικῆς Ἑταιρείας. 1305

Ἡ ἥττα αὕτη ἐπέφερε γενικώτερον κλονισμόν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν Καταλανῶν, ἡ δύναμις των ὁποίων περιωρίσθη εἰς 206 ἵππεῖς καὶ 1256 ἀλμογαβάρους. Ἐπέδειξαν ὁμῶς ἐξαιρετικὴν ἱκανότητα ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἠδυνήθησαν ταχύτατα νὰ ἀναλάβουν τὴν πρωτοβουλίαν νέων ἐπιχειρήσεων.

----- Π. 5.
ΜΕΘΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια Α. Β.